

Vidal Vidal
Escriptor
vidal@gencat.cat

...I TORNA AL BORN

Vies d'aigua

La Via Catalana de la darrera Diada ha obert a Espanya una via d'aigua, sens dubte més preocupant des del seu punt de vista que les goteres que aquell mateix matí de l'Onze de Setembre van inundar bona part de l'hemicycle del palau de les Corts de Madrid i van obligar a retardar la sessió de la jornada. Un auguri, per a tothom que l'hagués volgut veure i entendre. Cal estar atent als presagis. El mateix dia que el senador socialista Francesc Boya feia unes declaracions sobre la conveniència de deixar al marge la Vall d'Aran del futur referèndum d'autodeterminació de Catalunya, perquè els aranesos no se senten catalans i molts d'ells aspiren a mantenir la nacionalitat espanyola, amb un estatus equiparable a les places africanes de Ceuta i Melilla, un llamp queia sobre el campanar de l'església de Vielha i en destrossava un bon tros de teulada punxeguda. Cal estar atent als presagis, insisteixo.

La via d'aigua oberta pel procés emancipador català, que està agafant embranzida —velocitat de creuer, per continuar amb una de les metàfores nàutiques tan grates a l'actual president de la Generalitat—, representa un autèntic torpede en la línia de flotació de l'Estat espanyol entès com l'hem conegut fins ara. L'escriptor Félix de Azúa, actualment gaudint d'un exili daurat a Madrid, va diagnosticar fa anys que Barcelona era un Titànic. Es referia al naufragi d'un model de ciutat oberta, tolerant, moderna, etcètera. És a dir, allò que aquell denunciador de la suposada imposició nacionalista —catalana, no pas espanyola, que a alguns els resulta invisible, per natural i òbvia— entenia i entén per una ciutat oberta, tolerant i moderna. Ras i curt, castellanitzada, que accepti la seva submissió nacional a una nació estrangera sense queixar-se, més aviat amb gust i ganes. Per mor d'un cosmopolitisme que sovint no hi lluca més enllà dels Pirineus. Doncs bé, prenent la imatge naval al·ludida, avui dia tot fa pensar que el Titànic és Espanya. I mentrestant, l'orquestra no deixa de tocar a bord,

La via d'aigua oberta pel procés emancipador català representa un autèntic torpede en la línia de flotació de l'Estat espanyol entès com l'hem conegut fins ara

un i altre cop, la mateixa melodia, com un «torna-la a tocar, Sam» (ara crec que he barrejat dues pel·lícules), que no és altra que la cançó de l'enfadós de sempre. Ni una nota original, ni cap variació en la lletra. Com un vell himne de batalla que ja no fa efecte perquè ha perdut la seva capacitat d'aterrorir l'enemic, de tan sentit. Pura fanfara.

Darrerament es recorre sovint a la metàfora del xoc de trens, però no s'haurien de descartar imatges més marineres, com l'esmentada del transatlàntic que s'adreça ineluctable contra l'iceberg (si ho prefereixen més pedestre, la pedra a la sabata). El bloc de gel quedarà possiblement bastant afectat per l'impacte, però el vaixell no en sortirà tampoc gaire ben parat. Potser el capità Rajoy intentarà forçar a última hora un cop de timó a la desesperada, però ja no serà a temps d'esquivar l'obstacle imprevist. El buc té massa envergadura i navega massa veloç, amb un rumb massa rígid, com per poder maniobrar tan de pressa. Un embalum excessiu de la nau i una tossuderia proverbial al pont de comandaments, ancestral i racial, la mateixa que segles enrere els portava ja a perdre preteses armades invencibles i a sentir-se'n encara orgullosos encabat al·legant que més val honra sense vaixells que no pas

vaixells sense honra. Són així, ells, prou que ens vaga de conèixer-los.

Per aquí entre nosaltres, en aquesta riba de l'oceà, n'hi ha uns quants obstinats a tancar la via d'aigua en l'embarcació que amenaça a anar aviat a la deriva amb una tercera via. Són els que creuen tenir molt a perdre amb la travessia (el mític viatge a Ítaca, és clar). Beneficis econòmics i privilegis personals. Legítims, no ho cal ni dir. Però sí que haurien de dir que és la por a prescindir-ne allò que els fa defensar determinats plantejaments o tractar de desvirtuar-ne uns altres.

Finalment, hi ha qui fa l'efecte de no dubtar, arribat el cas, de la conveniència d'acudir al recurs de la força bruta. La força contra la raó. I no només per part de personatges caracteritzats per una ideologia conservadora. Sentir els exministres socialistes Belloch o Corcuera —el primer encara en ple exercici de la política activa, actual alcalde de Saragossa— especular amb la possibilitat de suspendre l'autonomia catalana, la veritat és que fa posar els pèls de punta (fins i tot a Duran Lleida, suposo) i plantejar-nos nosaltres si l'expressió *democràcia espanyola* no és en el fons un oxímoron, una d'aquelles contradiccions en els termes com ara *música militar* o bé *consulta acordada*.

Justament el senyor Juan Alberto Belloch va adornar les seves manifestacions tan exquisidament democràtiques —democràcia orgànica, en tot cas, com la practicada durant el franquisme— amb un argument que ja havíem sentit moltes vegades en boca d'individus com Mayor Oreja i en els múltiples i eixordadors altaveus de la caverna mediàtica madrilenya: l'independentisme català comparteix els mateixos objectius que ETA, si bé emprant mètodes diferents. Una desqualificació en tota regla —i amb tota barra—, que podria ser perfectament girada en contra de qui la profereix, en el sentit que els unionistes o partidaris de la unitat d'Espanya (aquell vaixell que fa aigües) comparteixen objectius amb Franco, però utilitzant uns mètodes diferents. Bé, diferents de moment, perquè estic segur que molts no tindrien cap mania a servir-se dels mateixos. És clar que aleshores, produïda una situació tan excepcional, el Titànic sí que se'ls acabaria d'enfonsar fins a la bandera, tripulació al complet i orquestra incloses. ◀